

Формування інформаційної компетентності учнів молодшого шкільного віку на уроках української мови

Кадура О.О.

*студентка Прилуцького гуманітарно-педагогічного
коледжу ім. І.Я. Франка*

Науковий керівник

Грона Н.В.

*кандидат педагогічних наук,
викладач вищої категорії, викладач-методист*

oksana.kadura@yandex.ru

Актуальність проблеми формування інформаційної компетентності учнів молодшого шкільного віку є надзвичайно важливою на сьогодні, адже вміння самостійно мислити, спираючись на знання й досвід, цінується вище, ніж просто ерудиція, володіння знаннями без уміння застосовувати їх для вирішення конкретних проблем. Сучасне інформаційне суспільство формує нову систему цінностей, у якій володіння знаннями, уміннями й навичками є необхідним, але недостатнім результатом освіти. Людина повинна орієнтуватися в інформаційних потоках, освоювати нові технології, шукати і використовувати нові знання. Вирішенню проблеми інформаційної компетентності учнів молодшого шкільного віку великої уваги у своїх працях надавали такі науковці як О. Б. Зайцева, О. Л. Семенов, А. В. Хуторський, А. Н. Зав'ялова, О. М. Спірін.

Метою статті є визначення та дослідження способів формування інформаційної компетентності учнів молодшого шкільного віку на уроках української мови.

Компетентність – це загальна здібність особистості, що ґрунтується на знаннях, досвіді, цінностях, схильностях, набутих завдяки навчанню; це досвідченість у певній галузі, якомусь питанні; повноважність, повноправність у розв'язанні якоїсь справи; поінформованість, обізнаність; авторитетність[4,с.3]. Однією з найважливіших ключових компетентностей молодших школярів є інформаційна компетентність – це добра обізнаність у світі інформації. Як зазначено в «Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа)», освіта XXI ст. – це освіта для людини. З перших днів навчання в школі необхідно вчити учнів працювати з різними джерелами інформації, тому що робота з інформацією в наш час стає необхідним інтелектуальним умінням. Під час організації цієї роботи в початковій школі необхідно враховувати вікові психолого-фізіологічні особливості школярів. Бажання досліджувати виникає тоді, коли об'єкт викликає інтерес. Завдання вчителя – підвести дитину до ідеї, у якій вона максимально реалізується як дослідник, розкриє кращі сторони свого

інтелекту, одержить нові корисні знання, уміння й навички. Вирішальним чинником набуття компетентності молодших школярів вважаємо їхнє «занурення» у розвивальне проблемне середовище, що спонукає дитину до формулювання проблем та опанування способів їхнього розв'язання в процесі взаємодії з усіма учасниками навчально-виховного процесу. Створення розвивального середовища передбачає насамперед використання таких форм діяльності, у яких синтезуються елементи пізнавального, навчального та ігрового спілкування. Однією з таких форм є ігрова проблемна ситуація, у процесі застосування якої створюються умови, що спонукають дитину застосовувати здобуті знання для розв'язання життєвих ситуацій та знаходити нові способи, розглядати проблему з різних точок зору. Такий вид діяльності можна використовувати на різних уроках. Не виключенням є й уроки української мови в початковій школі.

Створення проблемних ситуацій на уроці української мови передбачає використання художніх текстів та ілюстративних матеріалів, презентованих за допомогою сучасних засобів унаочнення. Прикладом є вивчення теми «Вимова і правопис слів із ненаголошеними [e], [и] у коренях, які перевіряються наголосом» у 3 класі.

Послухайте казочку «Хитрі близнюки» Жили - були на світі двоє близнюків. Одного звали И, другого Е.

Вони були так схожі між собою, що часом, використовуючи це, любили жартувати. І тоді у багатьох словах замість И чувся Е, і навпаки, замість Е - И. Так було і цього разу. Ось погляньте, у слові зе(и)мля чується наближено звук [и], а в слові ли(е)сток чується наближено звук [e].

- То як же нам правильно написати: [e] чи и ?

Та ось, дітки, де не візьмись, з'явився дядечко Наголос. А

близнюки побоювались свого старого родича, бо він був дуже серйозний.

- І от тільки дядечко Наголос «погукав» близнюків, сталося диво: близнюки стали на свої місця, а самі слова змінились:

*була земля - стало землі,
був листок - стало листя.
-І з того часу, коли близнюки
починали бавитися, міняючись
місяцями в словах, з'являвся
дядечко Наголос і швидко
наводив лад.*

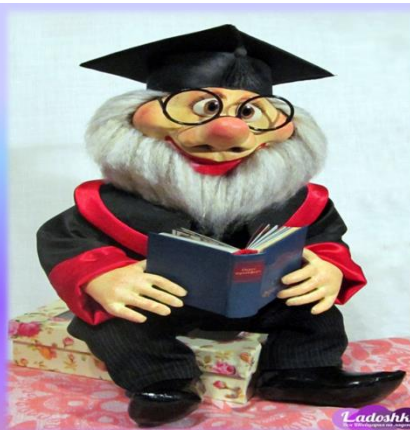
Використання комп'ютера в навчальній діяльності учнів сприяє розвитку розумових здібностей, пам'яті творчого нестандартного мислення, підвищує інтерес до навчання. Запровадження інформаційно-

комунікаційних технологій у початковій ланці – це необхідність сьогодення. Інформаційно-комунікаційні технології навчання (ІКТ) – це сукупність методів і технічних засобів забезпечення ефективності навчально-виховного процесу на основі комп'ютерних мереж. ІКТ дають можливість зробити навчання більш інтенсивним; індивідуалізувати навчання для максимальної кількості дітей; моделювати досліджувані процеси або явища; організувати колективну й групову роботу;; створювати сприятливу атмосферу для спілкування. З.Онишків, аналізуючи мультимедійні матеріали, що використовуються у практиці початкового навчання, розглядає такі їх види: мультимедіа-презентації, мультимедіа-тренажери, електронні навчальні комплекти, мультимедійні ресурси Інтернету. Для сприяння формуванню інформаційної компетентності наявні такі засоби ІКТ як: дитячі портали, електронні словники, енциклопедії, слайди з текстами тощо.

Формування інформаційної компетентності учнів початкової школи, забезпечує розвиток компетентності особистості в цілому та підготовку до успішного життя в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Сериков В. В. Компетентнісна модель: від ідеї до освітньої програми / В.В. Сериков // Педагогіка. – 2003. – № 10. – С. 24–27.
2. Онишків З. Мультимедіа в початковій школі / З. Онишків // Початковашкола. – 2012. – № 5. – С. 48–50.
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної освіти // Директор школи. – 2000. – № 39–40. – С. 3.
4. Родигіна І.В. Компетентнісно орієнтований підхід у навчанні / І.В. Родигіна. – Х.: Основа, 2008. – 112 с.

Земля → землі

Листок → листя